

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razgasi,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonat. 30 30

Naročnina: Po pošti ali
dostavljanjem na dom za
celo leto K 336, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upraviništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica 6/L,
Učiteljska tiskarna.

V četrtek dne 6. t. m. ob 6. uri zvečer bo v veliki dvorani
„MESTNEGA DOMA“

protestni shod

proti odpravi ministristva za socijalno politiko. Edino institu-
cijo z modernimi nalogami hoče vlada odpraviti! Roke proč!
Vložimo na shodu najodločnejši protest!

Pismo iz Belgrada.

(Situacija. — Delo v parlamentu.)

Belgrad, 4. nov. 1921.

Zunanje-politična situacija z ozi-
rom na dogodke se bistri. Dasirav-
no bo mala antanta dosegla, da se
na Madžarskem izključijo vsi Habs-
buržani od nasledstva na prestolu
in da se tudi Madžarska razoroži,
vendar znači rešitev madžarskega
vprašanja za malo antanto diploma-
tičen poraz. Velika antanta je zma-
gla in mala antanta je podlegla.
Vsled zahrbtnega postopanja Rumu-
nije in vsled tega, ker je naša drža-
va premočno zaročljala s sabljo, je
mala antanta potisnjena v stran. Z
ozirom na takšen potek dogodkov
je mobilizacija (uradno: poziv na
vežbe) izgubila vsako opravičitev
in je zato socijalistični klub danes
od vlade zahteval, da se vpoklicani
nemudoma vrnejo domov, a nadalj-
ni vpoklici ustavijo. Upati je, da bo
imela ta intervencija uspeh.

Razum moralnega poraza pa smo
doživeli tudi materialno škodo: voj-
ni minister zahteva od parlamenta
200 milijonov dinarjev izrednega
kredit. ki mu ga bodo vladne stranke
seveda dale.

Sila zanimivo je bilo zadržanje
strank napram dogodkom na Madž-
arskem in vladi. Kakor so poročali
časopisi, je vlada 29. oktobra podala
v parlamentu izjavo, v kateri je pre-
cizirala svoje stališče in zahtevalo
glede Madžarske. Izjava je bila vo-
dena. Nato so posamezne stranke
počale izjave, v katerih so označile
svoje stališče. Vse stranke so se iz-
rekle proti Habsburžanom, a proti
vojski z Madžarsko je socijalno-de-
mokratska. Tozadevno izjavo na-
šega kluba je »Naprej« priobčil. Tu-
di klerikalci se niso izrekli proti vojs-
ki, dočim so doma na shodu to pri-
povedovali in napadali socijaliste,
češ, da so za vojno. Naj te priobčijo

Habsburžan Karel in event. njegovo bivališče.

Poročevalec našega lista je imel
priliko govoriti danes z generalnim
konzulom g. V. Schweglom, ki mu
je dal na najljubnejši način nekaj
zanimivih pojasnitev o otokih, na ka-
terih namerava antanta nastaniti
Karla Habsburžana. Gospod Schwe-
gel osebno dobro pozna tiste kraje.
Po njegovem mnenju je otok
Ascension popolnoma neprimeren.
Ko je bil gosp. Schwegel leta 1905.
tam, je videl samo eno drevo in do-
zdeva se mu, da je bilo tudi to na-
slikano. Angleži so polagali na ta
otok kot bivališče tako malo pome-
na, da ga še v vojnih zapiskih mor-
narice ne navajajo kot otok, nego le
kot »trajno zasidrano ladjo«. Pomen
ima otok samo zaradi želv, ki pri-
hajajo enkrat v letu leč jajca in ob
teh prilikih preobračajo in pobijajo
nekotrne živali zaradi dragocene
rogovine. Sv. Helena je povsem
drugačen otok, ki ima lepo rastlin-
stvo. Iz pristanišča Jamestown, prvi
generalni konzul, smo krenili po
dolgih stopnicah, ki jim pravijo Jak-
obova lestva, na visok planoto
otoka. Do Langwooda, rezidence
Napoleonove, je od morja pet kilo-
metrov. Takrat in še pozneje sta
živela tam še dva sodobnika Napo-
leonova, in sicer papiga in želva.
Papiga je venomer ponavljala: „Na-
polcon, Napoleon!“ Da, kdor dolgo
živi, doživi mnogo. Po mojem mne-
nju Karla na tem otoku ne bodo na-

klerikalni listi izjavo svojega Jugo-
slovenskega kluba, če si upajo, po-
tem bo javnost videla, kako dvojno
igro igrajo! Dočim je socijalistični
klub jasno izrekel svoje nezaupanje
vladi, je izjava klerikalnega kluba
izrekla, da bo klub vlado v njeni
akciji radi Madžarske podpiral!

Protičeva akcija za revizijo
ustave zaenkrat ni uspela, ampak je
doživela fiasco. Zanimivo je, da je
ta fiasco povzročil Korošec, ki je
padel Radičevcem v hrbet, češ, da
je Radič premalo hrvatski. Korošec
pripravlja na Hrvaškem teren za
prihodnje volitve. Rad bi ojačen s
hrvaškimi mandati kot Radičev na-
slednik po prihodnjih volitvah igral
vlogo, ki jo sedaj ne more. Koncept
ni slab; če se bo posrečil, je drugo
vprašanje. Nas socijaliste Protičev
neuspeh ne žalosti, kakor se tudi
Pašičeve zmage ne veselimo. Oba
sta nam enako tuja in nasprotna. Se-
daj vlada bo zaenkrat ostala v bi-
stvu neizpremenjena.

V parlamentu so se na včerajš-
nji in današnji seji volili razni od-
bori, v katerih je dobil socijalistični
klub po en mandat. V odboru za
prošnje in pritožbe je s. Brkić,
v administrativnem odboru republi-
kance Gjonović, v finančnem,
imunitetnem in v odboru za prouča-
vanje načrta podelitvi na oblasti pa
sodr. dr. Korun. Izgleda, da bo
dela v parlamentu dovolj; bati se je
le, da bo manjkalo pri vladnih stran-
kah dobre volje.

Socijalistični klub je imel včeraj
dolgo sejo. Napravil je važne skle-
pe z ozirom na nekatera nujna vpra-
šanja. Sklep glede demobilizacije
sem že omenil. Sklenilo se je zahte-
vati nedelje takojšnje potrditve v
sodruška Lozinška za župana v Ptuj.

stanili, ker bi to bilo onečaščenje
Napoleonovega spomina.

Kanarski otoki so krasni. Pripa-
dajo Španiji. Španija je pa že odklo-
nila sprejem Karla, zato ga tudi na
Kanarske otoke ne bo marala. Hum-
bolt je imenoval dolino Orotavo naj-
lepšo točko, ki jo je videl na svojih
svetovnih potovanjih. Tam rase
znamenito zmajavo drevo, neka vr-
sta aloe, katere eno sem videl, ki
je stara 6000 let. Še starejše drevo,
v katerega deblu se je nahajala ka-
pela, je v 70. letih uničila strela.
Pod temi drevesi so prebivalci o-
tokov prisegli na svoje pogodbe.

Videl sem tudi tipe praprebival-
cev, ki jih Španci niso mogli popol-
noma zatreti, in sicer na otoku Pal-
ma. Ti so baje potomci Vandalov, ki
so osvojili severno Afriko, dali ime
španski Andaluziji, francoski Ven-
deji, italijanski Benečiji. Vandali in
Vendi so bili isto slovansko ljud-
stvo, čeprav krivo trdijo nemški
zgodovinarji nekoliko drugače. In
tako so se tudi naselili »Vindi« na
Kanarskih otokih. Na otoku Gom-
mera se prebivalci na veliko dalja-
vo razumevajo z žvižganjem, na
Palmi, ki je zelo skalovit in razoran,
so navajeni silno spretno skakati od
skale do skale. Oboroženi so z dol-
gimi drogi in brez nevarnosti ska-
čejo iz višine hiš, pri čemer se z
drogi ujamejo, preden pridejo do
tal. Otok Ferro je dal ime meridi-
janu, po katerem merimo zemljepis-
no širino, in takozvanega Fantastič-
nega otoka, o katerem so se Španci

Z ozirom na zakon o delavskem za-
varovanju se je sklenilo, da se za-
liteva v zavarovalnih upravah in
nadzorstvih dve tretjini delavcev,
(vladni načrt daje delavcem le pa-
riteto), dalje da se za prehodno do-
bo nekaj let pusti obstoječim zava-
rovalnicam dosedanja avtonomija.

Zelo važna je bila debata in sklep
glede ministristva za socijalno poli-
tiko. To ministristvo hočejo radikali-
ci ukiniti in zahtevajo, da prevzame
te posle minister za trgovino!! Ne
glede na stvarno škodo, ki bi delav-
stvu iz tega nastala, bi pomenila
ukinitve ministristva za socijalno
politiko hud udarec v obraz delav-
stvu v vsej državi. Ker je vlada iz-
javila, da prepušča odločitev v tem

vprašanju vladnim strankam in ker
so se radikali že izjavili za ukini-
tev ministristva za socijalno politiko,
obstaja resna nevarnost, da se to
ministristvo ukine. Klub je
zato sklenil, da opozori vlado in
vladne stranke, da bo odgovoril z
najenergičnejšimi koraki, če bi se
ministristvo za socijalno politiko uki-
nilo. Naše organizacije, posebno pa
strokovne, opozarjamo na pretečo
nevarnost in jih prosimo, naj po celi
deželi s telegrafičnimi protesti na
ministrskega predsednika in mini-
stra za socijalno politiko podpro
akcijo kluba ter zahtevajo, da osta-
ne ministristvo za socijalno politiko!
n. n.

Protest proti predrzrosti!

Jugoslovanska buržoazija robka
na vseh straneh, kjer se je v državi
ustanovilo kaj naprednega. Najnovej-
ša nakana je, kakor smo že poročali,
odprava ministristva za socijalno po-
litiko. Po vseh drugih državah sma-
trajo to vprašanje za silno važno,
ker je danes velika večina siromaš-
nih slojev eksistenčno vedno ogro-
žena.

Socijalna politika ima ob današ-
njih razmerah silno velik pomen. Če
upoštevamo samo obstoječe social-
ne zavode, so že ti tako važna pano-
ga, da morajo absolutno ohraniti sa-
mostojnost. Naloge tega ministristva
pa niso samo nepopolno socijalno za-
varovanje in varstvo dela, kolikor
ga imamo, marveč vse to se mora
pospeševati, razviti in izpopolniti.
Današnje življenje je namreč tako,
da naravnost pogineš, če nimaš dela
ali postareš nezmožen za delo. Nih-
če se ne briga za te! Izvesti je treba
socijalno zavarovanje, voditi gospo-
darsko politiko tako, da bo delavec
imel delo v zaposleni industriji, da
bo tudi preskrbljen, če bo brez dela
brez lasne krivde.

Dr. Korošec proti delavstvu.

Mariborska »Straža«, glasilo dr.
Korošca, načelnika Slovenske Ljud-
ske Stranke, prinaša v št. 128. z dne
4. novembra dve notici, v katerih
zlasti eni, odločno pravi, da je mi-
nistristvo za socijalno politiko nepo-
trebno. S to svojo konstatacijo je

V teh smereh mora delovati mi-
nistristvo za socijalno politiko.

Najprej je vlada prišla s predlo-
gom, da se ukinejo pokrajinska po-
verjenišтва za socijalno skrb. Takrat
ni nihče pričakoval, da pojde vlada
še dalje, danes pa imamo tukaj že
konkreten predlog, ki je za današnje
razmere nekaj nezaslišanega.

Naše strokovne organizacije so
že povzele proti tej nameri najodloč-
nejše stališče, ker gre tu v prvi vrsti
atentat na delavstvo vseh vrst. Ena-
ko je dolžnost vseh socijalnozavaro-
valnih in drugih institucij, ki spadajo
v področje tega ministristva, da po-
vedo jasno svoje mnenje, ker jim
mora biti samim za svoj razvoj. Ta
predlog vlade nam jasno priča, kak-
šno mnenje ima vladna gospoda o
najvažnejšem problemu, o social-
nem vprašanju v državi.

Zavrnilo ta atentat, ne dopusti-
mo, da se ministristvo za socijalno
politiko izpremeni v kretinski biro
vlade, v katerem naj utone socijalno
vprašanje in polagoma še mnogo teh
pridobitev, ki jih že imamo. Proč ro-
ke od tega vprašanja!

»Straža« jasno povedala delavstvu,
prav posebno pa viničarjem, da je
SLS sovražnica delovnih slojev,
sovražnica, da bi se v sedanjih kru-
tih socijalnih razmerah, omilila be-
da, da bi se socijalna zakonodaja iz-
popolnila. Pravi celo, da so stroški
v ta namen nepotrebn!

Kaj bo rekla k temu uboga deca,
vojni invalidi in zlasti vse delav-
stvo, ki konaj čaka, da se izvede
socijalno zaavrovanje?!

Zločinci! Drugače vam ni mo-
goče reči, če uganjate tako nesoci-
jalno politiko! Besedo ima SLS! Za
ali proti?! Na ta nečuten napad
morajo dati odgovor vse delavske
organizacije, ki na ne morejo priti
do druge izjave kakor te, da je čin,
ki se namerava izvesti, predrzen, in
da so vse stranke, ki se tu ne za-
vzamejo za ohranitev tega minist-
ristva, zavratne in protidelavske!

In kaj porečete k temu Vi delav-
ci, ki so Vas klerikalne vabe spravi-
le v klerikalne strokovne zveze?!

Kaj pa demokrati?

V Belgradu hočejo odpraviti mi-
nistristvo za socijalno politiko. V no-
benem meščanskem listu se ne za-
vzemajo za ohranitev tega minist-
ristva. Na strankinem zboru v Ljub-
ljani so demokrati peli veliko slavo
socijalni politiki, sedaj ko je v ne-
varnosti, pa nimajo nobene besede
za to ministristvo. Zdi se nam, da bi
se ti ljudje radi iznebili dr. Kukovca
in socijalne politike. Ta igra le pre-
jasno pove, da je vsa delavska pri-
jaznost teh ljudi le — frazerstvo, in
ko treba do dejanj, se potegnejo v
krtove luknje in čakajo, da bo božja
volja pomagala njegovim naklepom
do zmage. Torej, kako je; ali ste za
ali proti? Proč s hinavstvom!

Politične vesti.

+ Poverjeništa za poljedelstvo
odpravljena. Iz Belgrada javljajo, da
je poljedelsko ministristvo izdelalo
naredbo, s katero so oddelki kmetij-
stva pokrajinskih uprav v Ljubljani,
Zagrebu, Splitu in Sarajevu ukinjeni
in se mesto njih ustanove pri dotič-
nih pokrajinskih upravah oddelki mi-
nistristva za poljedelstvo in vode.
Oddelki bodo neposredno podrejeni
ministristvu za poljedelstvo.

+ Zaradi Albanije pošlje zveza
narodov posebno preiskovalno ko-
misijo na lice mesta.

+ Klerikalna igra. Klerikalna po-
litika je vedno dvorezna. To se je
pokazalo tudi sedaj ob razburljivem
klerikalnem puču na Madžarskem.
Klerikalci so se držali zelo dvomljivi.
Dočim se je njihova oficijelna

glašali v politiki in tudi obe skupno
nastopali, če je bilo treba, kot sov-
ražnici Madžarske. Pod vsakim re-
gentom, monarhom ali predsedni-
kom, se ogrsko vprašanje poeno-
stavi za Italijo in Ogrska bo, če ne
bo več središče za obnovitev habs-
burške monarhije, prav porablivo
orodje za protijugoslovansko poli-
tiko, ki jo minister della Torretta na
svojem poslaniskem mestu na Du-
naju odobrava in posebno dosledno
godi. Za Ogre je vprašanje politične
presoje, kaj je več vredno za njih
prešerne namene: ime Habsburg, ki
bi še nekaj nesposmetljivosti v izgub-
ljenih ozemljih še utegnili pridobiti
za idejo »historične« Ogrske, ali
skupno delo, oziroma stroške Jugoslavije.
To so, če se tako hoče, neumne kon-
spiracije, in bodočnost jim ne bo
dala prav, čim razpoči mehurček
današnje italijanske velesile. Te pa
odgovarjajo današnji mentaliteti teh
d'Annunzijev in Heijasov ter uteg-
nejo naprtiti udeleženi narodom še
veliko nesrečo. Karel in Zita ter
njihji svetovalci se nam zde danes
tudi kot kretini, toda vendar koliko
ljudi in narodov je moralo zaradi
njihji fizično in gospodarsko poginuti!
Naša država potrebuje krepke zu-
nanje prijatelje, ki so manj sebični
in potrebni, kot naši neposredni so-
sedje.

Tako je pojasnil generalni kon-
zul g. Schwegel položaj s svojega
vidika.

in Portugalci pripravili, pa sploh ni,
marveč je le optična prevara, efekt
zanimivega zračnega zrcaljenja.
Brez konca bi mogel pripovedovati
o teh otokih. Na otoku Pic von Ten-
neriffa se nahaja živ Vulkan, ki je
12.900 metrov visok. Tam sem videl
naravni pojav zodiakalne luči. Zgo-
dilo se je to slučajno. Ponoči ni go-
rela peč, dim je bil in mraz, da ni-
sem mogel spati, pa sem stopil iz
varnostne ute. Prav posebno pa je
zanimiva flora (cvetlično rastlin-
stvo) Kanarskih otokov. Veliki deli
so kakor pokriti z Opuntia-kaktom,
na katerem živi uš, iz katere so do-
bivali, preden so iznašli anilinske
barve, lepo rdečo cochenillo barvo,
s katero so barvali francoske uni-
formne blače. Karakteristična, ka-
kor tudi za ves afrikanški kontinent,
je tam velika Evforbia, ki je, kakor
vse volčnice, strupena, in se je go-
vedo izogibljive. Poleg nje pa imajo
drugo rastlino, tej skoro popolnoma
podobno, ki ni škodljiva. Živali to
vedo, ker se pa boje zmote, se tudi
druge rastline ne dotaknejo. Ne-
umna žival je včasih prav pametna,
če ne bi Habsburgovci še danes
vladali. Tik severno Kanarskih o-
tokov so otoki Madeira in Azori, ki so
portugalska posest, in na katerih
imamo skoro iste klimatične (pod-
nebne) razmere in utegnejo pri Kar-
lovi interakciji tudi priti v poštev.
Vobče pa Kanarski otoki in Madeira
niso tako samotne točke, kakor bi
kdo utegnil misliti; nahajajo se mar-
več sredi ene glavnih prog svetov-

nega prometa med Evropo in Južno
Ameriko, ki dobi vbočje gotovo še
velik pomen. Enako se nahaja otok
Malta na križišču prometnih poti v
Sredozemskem morju. Pravtako ka-
kor se križajo pota po suhem in že-
leznicah Evrope v Švici, tako po-
morska pota Sredozemskega morja
v bližini Malte. Zato se je usidrala
tam Anglija. Po mojem mnenju ni
noben teh krajev primeren za Karla
Habsburžana. Bolj oddaljen bi že bil
otok Ceylon, kjer so Angleži inter-
nirali Arabi Pašo, voditelja egipčanske
vstaje. Še bolj bi pa bilo po-
slati Karla na kak otok Tihega Oce-
ana in ga izročiti japonskemu po-
veljstvu, eventualno pod nadzor-
stvom Zveze narodov, kateri se je
zadnja leta izročilo že toliko različ-
nih funkcij, da bi jo že kmalu spravi-
li v življenje.

Prihajam pravkar z Dunaja, kjer
sem videl svojega starega prijatelja,
dopisnika Reuterjevega biroja, ki je
živel na Dunaju že mnogo let pred
vojno, kamor je bil leta 1900. pre-
meščen iz Chicago. Njegovo mne-
nje je bilo, da so Madžari razcesarja
Karla namenoma zvabili v to zadnjo
pustolovščino, da ga za vedno one-
mogočijo. Na tako rafinirano zvijačo
je mislil že marsikdo od nas, ki se
bavi s politiko in pozna značaj Mad-
žarov, v prvem trenutku, je prav
verojetna in odgovorja italijanski
politiki in morda jo je ta tudi podpi-
rala. Takozvana habsburška nevar-
nost je bila eno redkih področij, v
katerih sta Jugoslavija in Italija so-

politika v Beogradu postavljala na vojno stališče, češ, da ni nobena žrtev prevelika pri zapletitviji z Madžarsko in Albanijo, so njihovi listi v Sloveniji dosledno razburjali ljudstvo zoper vse vladne ukrepe. Nelože se nam vriva vprašanje, zakaj ta dvorezna klerikalna politika? Ali so hoteli klerikalni voditelji v zmedeni ribariti za svojo politično moč? Zdi se nam, da. Kajti klerikalci so se umaknili s svojega prvega oficijelnega zadržanja v Beogradu šele sedaj, ko so videli, da z njihovim ribarjenjem ne bo nič. Kakor sklepamo po poročilu našega dopisnika iz Beograda, so se klerikalci šele sedaj umaknili in so intervenirali za demobilizacijo, ko so že videli, kako je nastopil socijalistični klub in potem ko je že madžarski parlament sprejel zakon o detronizaciji Habsburžanov! Klerikalno zadržanje v teh zadnjih razburljivih zmanjevanje - političnih konfliktih je bila neodkrita igra!

+ Demisija Pašičeve vlade. Po zaprsegi kralja Aleksandra na ustavo poda Pašič formalno demisijo vlade. Kakor pa pišejo beograjski listi, demisija ne bo samo formalnega značaja, temveč se bodo izvršile izpremembe in sicer naj bi notranje ministrstvo prevzel radikalec in Stojan Protič naj bi prevzel tudi kako ministrstvo.

+ Angleško - japonska - ameriška antanta. Kakor pišejo listi, bo Japonska na washingtonski konferenci izjavila, da je pripravljena, priključiti se namesto japonsko - versailleski pogodbi angleško - japonsko ameriški antanti.

+ Angleška delavska stranka je pri zadnjih občinskih volitvah v 78 najvažnejših angleških mestih napredovala za skupaj 44 sedežev.

+ Nove volitve v sovjetski Rusiji. Iz Petrograda poročajo, da so se vršile 27. oktobra v 89 okrajih nove volitve v okrajne sovjete. Do sedaj je izvoljenih 211 komunistov, 42 brez stranke in 1 menjševik.

Najnovejše.

PRISEGA KRALJA.

LDU. Beograd, 6. nov. Na današnji seji narodne skupščine je Nj. Vel. kralj Aleksander prisegel, kakor to predpisuje člen 58. ustave.

DOLOČITEV MEJE MED JUGOSLAVIJO IN ALBANIJO.

LDU. Pariz, 6. nov. Poslaniška konferenca je na svoji včerajšnji seji odobrila poročilo komisije za ureditev albanskih mej in je sklenila, da se na prihodnji seji, ki se bo vršila v ponedeljek ali torek, podpiše protokol o imenovanih mejah. »Tempe« piše, da ostane albanska meja v glavnem ista, kakor je bila leta 1913. Izpremenjena bo le na štirih krajih: 1. Kraj Lim pripade ves Albaniji. 2. Pot Debar-Truga pripade kraljevini Srbiji, Hrvatov in Slovencev. 3. Popravi se meja pri Prizremu v korist Jugoslavije. 4. Severno-vzhodno od Skadra bo meja znatno pomaknjena naprej, da se zavaruje Podgorica.

ODSTRANITEV KARLA NA MADŽARSKEM.

LDU. Budimpešta, 6. nov. Narodna skupščina je zakonski načrt o izgonu prestola kralja Karla in Habsburgovcev sprejela v prvem in drugem branju.

TRANSPORT KARLA IN ZITE.

LDU. Bukarešta, 4. nov. Razkralj Karl in razkraljica Zita sta davi s posebnim vlakom zapustila Orsovo in bosta dospela drevi v Galac, ne da bi se ustavila v Bukarešti. Odvedli ju bodo takoj na angleško vojno ladjo »Cardiff«. Razkralja stražijo angleški policijski uradniki. Ladjo »Cardiff« bodo vodile štiri romunske stražne torpedovke.

GLAD V RUSIJI.

LDU. Moskva, 3. nov. Število gladojočih v samarski guberniji je vsak dan večje. V decembru bo v tej guberniji gladovalo okoli 2 in pol milijona ljudi. Glad je pomoril že mnogo otrok. V tatarski republiki mnogi stariši ubijajo svoje otroke, da jim skrajšajo trpljenje. Grozna umrljivost je vsak dan večja.

Dnevne vesti.

Buržuji v soboto. »Jutro« je njegova fiksna ideja »socialnodemokratske-klerikalne« zveze zbegala kakor ščurka luč. Piše: To pa ne moti (socialnih demokratov in klerikalcev namreč), da iščejo z združenimi močmi korita na mestnem magistratu v Ljubljani in v Mariboru... Gospodje okoli »Jutra«, lahko vas potolažimo, ker se korita ne bodo našla, saj so jih demokratariji vsa že davno prej pobrali in odnesli. — »Narod« je spregovoril v spanju. Menda je povprašal, če spada sodr. Kocmur socialnodemokratski stranki: Kaj to pomeni? Pa ja ni pri »Narodu« spalna bolezen že tako hudo neozdravljiva? — »Novi čas« nam je povedal svojo prvo resnico. On molči. — Neki novi list, ki se tudi »delavskega« imenuje, menda ja ne misli, da mu bomo delali reklame! Takih »errorjev« pri nas nismo vajeni. Če si pa meni dobiti patent na nesramne laži in ribarenje v kalnem, mu svetujemo, naj si ga nikar ne hodi iskat med delavstvo, ker to je že približno sito buržoazno-podpretniških hujšakcev. To smo hoteli dobrohotno povedati gu. glavnemu »errorju« in vsem že davno pozabljenim še glavnem »errorjem« za njegovim hrbtnem.

Druga javna redna seja občinskega sveta ljubljanskega se bo vršila jutri dne 8. novembra ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu so važne zadeve finančnega odseka, direktorija mestne klavnice, upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne, pogrebnega zavoda, mestne zastavljavnice, mestnih vožen, delodavstvenega urada itd.

Podžupan ljubljanski Riko Jug je kot rezervni častnik poklican v vojaško službovanje.

Občinsko sodišče za pobijanje draginje v Ljubljani, je na svoji seji dne 2. t. m. določilo izmed svojih članov gg. Adamiča, Golmayerja, Kralja in Tumpeja, da smejo v znižlu uredbe za pobijanje draginje z dne 17. junija 1921 št. 253 pregledati vse zaloge življenskih potrebščin ter od lastnikov teh zahtevati na licu mesta vsa pojasnila in dokaze, ki so potrebni obč. sodišču pri določanju maksimalnih cen, kakor tudi pri izrekanju svojih kazenskih odločb. V to svrhu se jim izstavijo potrebne legitimacije obč. sodišča. Pri teh poizvedbah se bo po možnosti udeleževal tudi predsednik obč. sv. g. Fr. Rupnik. Prve razprave o določanju vloženih ovadbah se bodo razpisale v kratkem, s čemur bo pričelo občinsko sodišče s svojimi rednimi razpravami. V to svrhu se sestavi tudi potreben pravilnik. Urad posluje na magistratu, leva hiša v pritličju na levi in sicer začasno od 9. do 12. dopoldne in 15. do 18. ure popoldne. Člani občinskega sodišča zavračajo časopisne vesti, češ da zahtevajo po 80 K na uro za svoje poslovanje. Resnica je, da bode te dnevnice določil mestni občinski svet v svoji prvi seji.

Odgoditev vpoklica letošnjih rekrutov. Ministrstvo vojne in mornarice objavlja, da se z ozirom na vpo-klice štirih letnikov na orožne vaje odgodi vpoklic letošnjih rekrutov na poznejši čas, ki ga objavi ministrstvo.

Draginja. Jajca se prodajajo na Štajerskem že po 12 K komad, mleko pa je v Mariboru že po 12 K liter. **Zopet služkinje!** V »Slovencu« razpravljajo zopet o zahtevah klerikalne »Poselske zveze« za povišanje plač služkinjam in se odločno upirajo zahtevi, da dobivaj služkinja po najmanj 300 K mesečno. Pravijo, da je dovolj, če služkinje dobe po 100 K mesečno. (Če računamo, da je današnja krona vredna toliko kot en krajcar pred vojno, je to torej 1 predvojni goldinar mesečno.) Če klerikalci tako delajo s svojimi lastnimi organizacijami, potem mora pač vsaka služkinja obrniti tej klerikalni »poselski zvezi« hrbtno! Čemu pravzaprav imajo klerikalci potem strokovne organizacije, če se sami upirajo izvedbi njih zahtev? Pač za štafajo klerikalnemu kapitalizmu! Kako naj si vendar služkinja s 100 K na mesec nabavlja obleko, čevlje itd.??!

Poziv brezstanovanjem. Radi revizije se vabijo stranke, ki so zaprosile za rodbinsko stanovanje v

Ljubljani pri bivšem Državnem stanovanjskem uradu in so še sedaj brez stanovanja, naj se zgledajo v pisarni navedenga urada na Dunajski cesti št. 40 (vogal ceste na Južno železnico) od 9. do 13. ure, in sicer: dne 8. novembra 1921. stranke z začetnico A do H, 9. nov. I do N, 10. nov. O do Š, 11. nov. T do Ž.

Draginja. Iz Ptujja poročajo, da stane tam eno jajce že devet kron. Čudno ni, da se cene jajc tako dvigajo.

Redne seje občinskega odbora občine Celje-okolica se bodo vršile prvo vsako drugo nedeljo po prvem v mesecu, po potrebi pa tudi večkrat.

Škratinka v Beogradu. Te dni so zaradi škratink zaprli vse beograjske šole.

Gospodarstvo.

= Naš državni proračun za leto 1922. Dohodki so proračunani za leto 1922. na 4.518.052.236 dinarjev, izdatki pa na 6.434.690.896 dinarjev. Deficit znaša 1.619.638.660 dinarjev.

= Zopet velik padec naše valute. V Curihi je dne 5. t. m. notirala naša krona 1.45 (100 K = 1.45 švicarskih frankov).

= Jugoslovanska vladna komisija je dobila od Bolgarske iz rudnika Ternik v imenu vojne odškodnine 69.131 ton premoga. Ostanek bo Bolgarska izročila še tekom tega meseca.

= Železnica Murska - Sobota-Ljutomer - Ormož je že trasirana. Kolodvori bodo v Murski Soboti, Dekležovju, Veržetu in Krapju. Tudi v Ljutomeru se zgradi nov kolodvor.

= Dobava denat. (gorivnega) špirta. Ker se je špirit izdatno podražil se je urad za pospeševanje obrti v Ljubljani odločil preskrbeti obrtnikom večjo množino denaturiranega špirta po nizkih cenah. Interesente naj obvezno prijavijo svoje potrebščine najkasneje do 12. t. m. na naslov Urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

= Amerika, kakor smo že rekli, ne ve, kam bi s svojim denarjem, da ji pa ne bi ležal kar tako brez haska v njenih blaginjah, ga skuša vložiti za slabe čase v izmogožno Evropo. Ta namera je rodila že uspehe, kakor smo napisali v par noticah, vse, kar je bilo doslej, pa naravnost izgine v primeri z najnovejšim: Na portoroški konferenci je namreč ameriški polkovnik Schmith povedal, da se osnuje banka, katera bo lahko imela glavnice do 5 bilijonov (5.000.000.000.000!) zlatih dolarjev! Ta banka naj bi služila k regulaciji valutnega vprašanja v Evropi in obnovitvi predvojnih razmer. Veste, kaj se to pravi? Ne? To pomeni, da se izpremeni vsa Evropa v en sam veletok zlate kovine, Amerika bo brezpogojna gospodarica na svetu, kar se pa vsega evropskega denarja tiče, ne bo imel niti toliko pomena kakor krepica snega, skopnelega pred 100 milijoni let v geološki dobi. Konferenco je polkovnik Schmith s svojim govorom silno presenetil in gospodje evropski diplomatije so imeli samo še toliko pameti v sebi, da so vso zadevo odložili za podrobnejšo debato. Ameriški kapitalizem se valja kakor svinja v svojem koritu, sto milijonov ameriškega delavstva pa umira lakote in pomanjkanja vsega, ameriški delavci se danes sami prodajajo, kakor bi bili živina in ne ljudje. O sreči lahko govorijo, če dobijo kupca, ki mu za kosček kruha vsak dan prodado svoje telo in dušo. To je danes Amerika, najbogatejša država na svetu, tak je kapitalistični sistem na svojem vrhuncu, brutalen, živinski in katastrofalen vsemu življenju. In ta sistem na vrhuncu se sedaj uvaja v Evropo. In proletarij? Proletarij se še vedno bojuje z vsemi sredstvi proti — sebi...

Dopisi.

Hrastnik. (Uspeh meznega gibanja kemičnih delavcev). V sredo, dne 2. novembra t. l. se je vršilo pogajanje v kemični tovarni v Hrastniku. Delavstvo je doseglo poleg nabavnega prispevka za delavce po 300 kron, za ženo 100 kron in za vsakega pod 14 let starega otroka

po 100 kron in povprečno 25% poviška plač v obliki doplačevanja delavcem na živila. Mladotne delavke dobijo 140 kron nabavnega prispevka. Nabavni prispevek se bo do 16. novembra izplačal, povišanje plač velja od 1. oktobra t. l. Osemurni delavnik je pogodbeno določen in se ima strogo varovati, in sicer na željo ravnateljstva. Poleg drugih ugodnosti, da delavstvu za strokovno organizacijo lokal za pisarno. Pogajanja je vodil ravnatelj g. Burger in inž. g. Prohaska. Strokovno organizacijo so zastopali ss. Leskošek iz Celja in Malovri Karl iz Hrastnika. Dogovor velja samo za kemično tovarno v Hrastniku. V celoti bo objavljen v »Delavcu«.

Krščansko = socialno prepričanje klerikalnega občinskega odbornika Maksa Janiča v Celju. V Celju in okolici slijo večkrat zaslepljeni delavci okrog in agitirajo za krščansko socialno zvezo (klerikalno organizacijo) pri delavcih in obljubljajo nebeški raj v njihovem taboru. Pod tako krščansko firmo je tudi nemškutarski (bivši avstrofil) Maks Janič stopil na plan kot kandidat v občinski svet ter obljubljal isto kakor dr. Ogrizek (JSZ v Celju). Gospod Janič opravlja tudi važne funkcije pri rimsko katoliški cerkvi v Celju. Človek bi mislil, da je ta mož nadvse socialen. Obenem je pa pekovski mojster in veleposesnik ter zaposluje pomočnike in delavce. Pekovske pomočnike sili k poljedelskemu delu in jih ne plačuje po pogodbi. Ko sta nedavno dva pomočnika zahtevala plačo po pogodbi, jima je takoj odpovedal službo ter ju vrgeč čez 14 dni na cesto. V izpričevalo je pa napisal: »Delal kot pomočnik II. kategorije«. Razume se, da tako izpričevalo škoduje pomočniku v napredku. Organizacija pekovi je tega krščanskega gospoda tožila. Namesto odslovljenih pomočnikov je Janič sprejel v delo neorganiziranega pomočnika! Tako izgledajo katoliški pekovski mojstri in njih pekci za pomočnike! Priporočiti se moramo, da je bil Janič meseca julija inspirator pekovske stavke v Celju.

Društvene vesti.

Shod notarjev. Pripravljalni odbor vabi vse notarje z Slovenije na shod, ki se vrši dne 13. t. m. ob 11. uri v magistratni dvorani v Ljubljani. Dnevni red: 1. Posvetovanje glede zakona o takšah. Referent predsednik Notarske zbornice v Ljubljani, gosp. notar A. Hudovernik. 2. Poslovni davek. Referent g. notar dr. And. Kuhar. 3. Smernice o novem notarskem redu. Referent g. notar dr. And. Kuhar. 4. Organizacija notarjev. Referent g. notar dr. Iv. Stojan. Radi važnosti shoda prosimo polnoštevilne udeležbe! Za pripravljalni odbor: Niko Lenček, notar, Al. Hudovernik, notar, Dr. And. Kuhar, notar.

Po svetu.

Brezposelnost delavstva v Italiji. Italijansko ministrstvo za delo je te dni objavilo podatke o brezposelnosti po stanju 1. avgusta t. l. Glasom teh podatkov je bilo tedaj v Italiji 435.194 brezposelnih, med temi 335.926 moških in 99.268 žensk. Narastek od julija je znašal 46.450. Najhuja je brezposelnost v Lombardiji (97.498), najmanjša v Calabriji (223). Znatna je brezposelnost v Benetiji (89.026), potem v Piemontu (65.154), Emiliji, Toskani, Liguriji i. dr. Največ je brezposelnosti v tekstilni industriji (1. avgusta 107.749 brezposelnih). Nato slede stavbena, cestna in vodna stroka. Močno sta prizadeta tudi kovinska industrija in kmetijstvo.

Povodom Karlovega puča so igrali nemški monarhisti zelo dvolič-

no igro. Na eni strani so bivšega avstrijskega cesarja obsojali, po drugi pa so ga očitno podpirali z vstopanjem v njegovo »armado«. Značilno je tudi, da so tiste dni pisali in da še pišejo v tem smislu, češ, naklep avstrijskih monarhistov se sicer ne more posrečiti, vendar pa bi se obnovev prejšnjih razmer lahko posrečila v Nemčiji. Na podlagi teh izjav so nemški socialisti zahtevali od vlade, da dožene; je li Viljem na Holandskem dovolj pod nazorom in da se dotični monarhisti, ki so se puča udeležili, a potem pribežali na Bavarsko, izženejo iz Nemčije.

Na japonskega ministrskega predsednika so v Tokiju izvršili atentat, ki mu je stal življenje. Ni čuda, če evropske metode vplivajo tudi na Japonsko, ker sedanja vlada s svojim ministrskim predsednikom vred bi lahko služila katerikoli belokožni vladi kot zgled za reakcijo. Spominjali se boste kako je še pred nedavnim na Japonskem tekla kr: nedolžnega delavstva in kako hujša japonska buržoazija na pokolj proti Ameriki in Rusiji.

Zelo prijetno pri ribanju hrbita, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči »Elsaluid«. Mnogo močnejši in boljši kaor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 špeciialno steklenico skupno z zamotom in poštnino za 48 K pošljite: Eugen V. F. Seller, Subica donja, Elsatrg 252, Hrvaško. aa

Zahvala.

Tem potom se zahvaljujem vsem dobrotnikom, ki so ob smrti moje žene darovali razne vence ter dne 1. novembra t. l. spremljali jo na zadnji poti na pokopališče, ker nisem vstanu se vsakemu posebej zahvaliti.

Ivan Brenčun,
Gaberje pri Celju št. 45.

Ključavničarje
sprejme tvrdka Weibl, Ljubljana,
Sloškiška ulica 4.

**Na prodaj je
lepa hiša**

z 8 sobami, kletjo in drugimi pritliklinami, z vrtom blizu kolodvora v Slovenski Bistrici. Naslov v upravi »Naprej-a« pod št. 1550.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.
TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
ZA SHODE IN VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

I. SANDRIN LJUBLJANA.

Velika zaloga vsakovrstnega **usnja** kož, podpiatov, gonilnih jermenov in boksa

na debelo.

MESTNI TRG 6.

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Podružnice: Novomesto in Rakek.

Ljubljana Selenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.